

Eesti Keskkonnaühenduste Koda
Päästame Eesti Metsad MTÜ

Kliimaministeeriumile

Teie: 22.12.2023 nr 1-4/23/6101
Meie: 31.01.2024 nr 1-5/24/6089

Keskkonnaühenduste Koja (EKO) ja Päästame Eesti Metsad MTÜ (PEM) seisukohad KeHJS, LKS ja MS muutmise eelnõule

Täname võimaluse eest esitada seisukohad KeHJS, LKS ja MS muutmise eelnõule ning tunnustame kliimaministeeriumit eelnõuga tutvumiseks ja seisukohtade esitamiseks piisava tähtaja andmise eest, eriti arvestades, et eelnõu avalikustati vahetult enne detsembrikuseid pühi.

Heameel on ka tõdeda, et võrreldes eelnõu eelmise versiooniga on praeguses versioonis mitmed teemad oluliselt paremini lahendatud, eriti avalikkuse osalemisvõimaluste osas, mis puudutab kaasarääkimisvõimalusi võimalikult varases etapis, ning ka piisavaid tähtaegu tõhusaks osalemiseks.

EKO ja PEM hinnangul on eelnõus jätkuvalt palju ebamäärasusi ja ebaselgusi, mis ei võimalda eelnõust aru saada, ilma et iga sätte kõrvale tuleks põhjalikult uurida seletuskirjas olevat selgitust. Leiame, et menetlusnormid peavad olema põhimõtteliselt arusaadavad ka ilma seletuskirjata.

Lisaks on eelnõus mitmed küsimused lahendatud sisuliselt nii, et eraldiseisev Natura hindamine ei pruugi täita oma eesmärki.

Alljärgnevalt esitame olulisemad tähelepanekud mõne teema kohta, mis vajavad EKO ja PEM arvates kõige suuremat tähelepanu. Need ei pretendeeri kindlasti eelnõu täielikule õiguslikule analüüsile. Samuti ei tähenda muudes temades seisukohtade esitamata jätmine, et EKO ja PEM eelnõuga muus osas kindlasti nõustuks.

1. Raiepiirangud metsaelupaikade kaitseks

Eelnõus plaanitakse LKS paragrahvi 14 täiendada lõikega 7 järgmises sõnastuses:

„(7) Natura 2000 võrgustiku kaitseala ja püsielupaiga piiranguvööndis ning hoiualal on raie keelatud järgmistes nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud metsaelupaigatüüpides: luitemetsad (2180), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020),

rohundirikkad kuusikud (9050), okasmetsad moreenikuhjatistel (9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), rusukallete ja jäärakute metsad (*9180), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0), lammi-lodumetsad (*91E0) ning laialehised lammimetsad (91F0). Nimetatud metsaelupaigatüüpides on kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekul lubatud raie otsese ohu vältimiseks inimese elule ja varale, sealhulgas raie metsaseaduse § 40 lõikes 2 sätestatud juhul metsakahjustuse ärahoidmiseks ja leviku tõkestamiseks, ning kujundusraie kaitse-eesmärgi saavutamiseks ning juhul kui objektiivse teabe põhjal on välistatud oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile.“;

Tervitame otsust Natura 2000 võrgustikus metsaelupaikade raied keelata, kuid juhime tähelepanu, et hetkel on lubatud metsakaitseeksportiisi (MKE) alusel ikkagi elupaiku raiuda (raie metsaseaduse § 40 lõikes 2 sätestatud juhul). Loodusdirektiivi metsaelupaikades ei ole see lähenemine põhjendatud, vaid oleks vastuolus elupaikade kaitsmise eesmärgiga. Erinevad metsakahjustused on Loodusdirektiivi I lisas loetletud metsaelupaikade loomulik osa. Aegade jooksul toimunud looduslikud häiringud annavad elupaikadele neile omase mitmekesise struktuuri, mis on üheks olulisemaks tunnuseks paljude metsaelupaikade määratlemise ja esinduslikkuse hindamise puhul. Kui võimaldada erandina elupaikade maharaiumine looduslike häiringute korral, siis see metsaelupaiku kindlasti ei kaitse, vaid seab need hoopis ohtu. Juhime tähelepanu, et raie metsakaitseeksportiiside alusel on majandusmetsade puiduressursi kaitseks ette nähtud instrument. Eelnõus määratletud metsaelupaikades on edaspidi kõik raieliigid keelatud, seega tegu ei ole majandusmetsaga. Kahjurite majandusmetsa levimise tõkestamiseks vajalikke raieid on võimalik vajadusel põhjendada otsese ohu vältimisena inimeste varale, metsakaitseeksportiisides ette nähtud raiet ei ole vajalik eelnõus seetõttu eraldi nimetada. Kuna MKE on raiete aluseks teatist vajamata, samuti pestitsiidide kasutamise aluseks, tekiks ühtlasi tarvidus luua menetluskord MKE Natura hindamise üle otsustamiseks ja avalikustamiseks.

Samuti on raiekeelu erandina ebaselge, mida mõeldakse juhtude all, kui objektiivse teabe põhjal on välistatud oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile, mille puhul on eelnõu kohaselt raie lubatud. Sellise sätte lisamine võib muuta raiekeelu sisutühjaks, sest pole selge, mida objektiivse teabe all mõistetakse ja kuidas seda plaanitakse hinnata. Juhime tähelepanu, et suur osa Natura 2000 võrgustikku kuuluvast metsast on tänaseni Loodusdirektiivi elupaikade osas inventeerimata, mistõttu objektiivset teavet on hetkel väga vähe teada. Pole ka selgitatud, mis eesmärgil säte üldse eelnõusse toodud on.

ETTEPANEK: jätta LKS § 14 lõikest 7 välja 1) raie lubamine metsaseaduse § 40 lõikes 2 sätestatud juhul ning 2) juhul, kui objektiivse teabe põhjal on välistatud oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile.

2. Natura hindamise menetlus

2.1. Natura hindamise menetluse kohaldumine

2.1.1. Natura hindamise kohustusega tegevused

Hetkel ei selgu ei eelnõust ega seletuskirjast, millistele tegevustele ja menetlustele Natura eraldiseisev hindamine kohalduma hakkaks, sh milliste tegevuste puhul see oleks kohustuslik. Võimalik nimekiri on väga ulatuslik ning kaalutusotsuse tegijate ringi kuulub samuti mitmeid ametkondi: lisaks Keskkonnaametile ka näiteks Põllumajandus- ja Toiduamet, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet ning kohalikud omavalitsused. Leiame jätkuvalt, et kaalutlejad vajavad tuge ja selgust, milliseid tegevusi käsitleda Natura hindamist vajavana.

Asjaolu, et „kavandatav tegevus“ on nii LKS ptk 10.1 juba kehtivas sõnastuses kui eelnõus täielikult lahti mõtestamata, muudab plaanitava Natura hindamise normistiku ebaselgeks ja takistab selle rakendamist. Ühtlasi on tõenäoline, et jätkub Loodusdirektiivi nõuetega vastuolus olev olukord, kus potentsiaalse negatiivse mõjuga tegevused võivad jääda hindamise kaalumise täielikult välja.

Selgus, milliste tegevuste lubamise menetlusele Natura hindamine kohaldub, on mh oluline selleks, et oleks arusaadav, kuidas toimub avalikkuse kaasamine sellises loamenetluses, milles täna ei toimu avatud menetlust (nt metsateatis, ehitusluba) ja ka menetlustes, milles täna ei ole loakohustust (nt maaparandussüsteemide uuendamine ja hooldamine). Selleks, et teada, millistel potentsiaalselt hindamise alla kuuluvatel tegevustel on täna avatud menetluse kord juba olemas; millistel olemas küll menetluskord, kuid puudu avatud menetluse osa ja millistel üldse menetluskord puudub, on vaja hindamise kohustusega ja kaalumiskohustusega tegevused sätestada, avatud nimekirjana ja luua ka võimalus *ad hoc* avalikustamiseks juhul, kui mingil tegevusel menetluskord puudub.

Nõustume ministeeriumi seisukohaga, et ammendavat loetelu kavandatavatest tegevustest, millele Natura hindamise kohustus laieneks, ei ole loodusdirektiivi ja Euroopa Kohtu praktikast arvestades lubatud kehtestada. Loodusdirektiiv ei anna liikmesriikidele võimalust hindamisest vabastada teatud projekte mahu vms kriteeriumi alusel. Õigusnormiga saaks Natura hindamisest ette vabastada teatud tüüpi või suurusega projektid üksnes juhul, kui nende projektide ebasoodne mõju Natura alale oleks kahtlusteta välistatud, sõltumata konkreetse juhtumi asjaoludest, nagu tegevuse asukoht ja kumulatiivsed mõjud. On siiski küsitav, kas praktikas saab isegi väikesemahuliste tegevuste mõju välistada, sõltumata konkreetse juhtumi asjaoludest. Euroopa Kohus jälgib hindamiskohustuse täitmist rangelt (vt nt C-241/08, p 31; C-538/09, p 51, 55 ja 66; C-98/03, p 44; C-418/04, p 244).¹

Sellest hoolimata on vaja, et õigusnormidest oleks rakendajale mingilgi määral arusaadav, mida „kavandatava tegevuse“ all silmas peetakse.

---

¹ Relve, K. Natura 2000 võrgustik Euroopa Liidu ja Eesti õiguses. Keskkonnaõiguse Keskus, 2022; lk 50.
https://media.voog.com/0000/0036/5677/files/Natura%202000%20ELi%20ja%20Eesti%20õiguses_K6K2022.pdf

Eelnõu seletuskirjas (p 2) on märgitud: „*Nii loodusdirektiivi kui ka kohtupraktika järgi ei ole Natura hindamine seotud kitsalt loakohustusega, vaid tegevusega. Seetõttu tuleb Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärke põhimõtteliselt silmas pidada mistahes tegevuste juures, mis võivad loodusväärtusi negatiivselt mõjutada (nt metsaraie, maaparandus, ehitamine, tee rajamine ja rekonstrueerimine, veekogude kaldajoone muutmise ja veetaseme tõstmine, tegevused veekaitsevööndis, geoloogilised uuringud ja kaevandamine, erinevaid keskkonnalubasid vajavad tegevused).*“ Seega on ka ministeerium tegelikult määratlenud teatud tegevused, millele Natura hindamise nõuded selgelt kohalduvad. Ent tegevuste määratlemine üksnes seletuskirjas ei ole EKO hinnangul piisav.

EKO ja PEM poolt näeme vajadust, et õigusnormides oleks sõnaselgelt sätestatud, et mõju Natura 2000 väärtustele, sh mõju, mida võib avaldada tegevus väljaspool Natura ala või elupaika või koosmõjus teiste tegevustega, hinnatakse kuivendustegevuste, sh olemasolevate süsteemide rekonstrueerimise, uuendamise ja hoolduse, ning raiete ja pestitsiidide kasutamisel puhul.

Raiete mõju hindamise vajalikkust kinnitab Euroopa Komisjoni algatatud rikkumismenetlus. Kuivendustegevusest on hindamiskohustusega tegevusteks kuivendussüsteemide hooldus- ja uuendustööd. Nt planeeriti ja viidi ellu Taarikõnnu-Kaisma linnuala Taarikõnnu LKA serva Lõo raba lõunaserva Viluvere metsakuivenduse uuendustööde kava. Kuigi üks uuendatavatest kraavidest piirneb ca 300 m ulatuses kaitsealaga, ei olnud tegevus ei Natura eelhindamise ega hindamise objektiks ning puudus ka vastav menetlus. Uuendusprojektid kooskõlastatakse täna KeA-ga vaid juhul, kui uuendustööna kavandatakse sette eemaldamist eesvoolust, mis kattub looduskaitseeaduse § 51 lõike 2 alusel lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse kuuluva veekoguga. Muudel juhtudel toimub tegevus ilma igasuguse kooskõlastamise, hindamise kohustuse või järelevalveta.

Poollooduslikel kooslustel tuleks meie hinnangul hinnata vähemalt randaalimise ja kuivendussüsteemide hooldamise mõju. Juhime ka tähelepanu, et tegevused nagu ehitamine, metsastamine, täiendav kuivendamine, kündmine, väetamine ja mürgitamine peaksid poollooduslikel aladel olema keelatud ning nende osas ei tohiks kaalumismõimalust ega -kohustust üldse tekkida.

Eelnevate näidete põhjal on selge, et teema vajab selgemat regulatsiooni ja mõjuhindamise vajalikkuse üle otsustajad tuge, et vältida keskkonnakahju ning jätkuvaid vaidlusi juba välja antud lubade õiguspärasuse üle.

Kavandatavat tegevuse määratlemiseks teeme ettepaneku kehtestada eraldi sätted kasvõi järgmisel kujul. (NB! Pakutud sõnastus on mõeldud näitlikustamiseks, milline kavandatava tegevuse määratlus võiks olla; täpne sõnastus eeldaks kindlasti veel täiendavat analüüsi, vt ka EKO seisukohta allpool.)

§ X. Kavandatav tegevus

(1) *Kavandatava tegevuse all mõistetakse igasugust sekkumist looduskeskkonda ja maastikku, sealhulgas ehitiste või muude käitiste püstitamist, metsaraiet, maaparandust maaparanduseeaduse tähenduses, veekogude kaldajoone muutmist ja veetaseme muutmist, biotsiidide kasutust, saasteainete viimist vette või pinnasesse, maavarade*

geoloogilist uurimist ja kaevandamist, samuti igasugust regulaarset tegevust, mille eesmärgiks on loodusvarade kasutamine.

(2) Kavandatavaks tegevuseks loetakse ka jätkuvad ja korduvad tegevused, sh tegevused, mille elluviimiseks on vajalik kehtiva loa pikendamine.

NB! Selline määratlus ei lahenda siiski probleemi, et mõju hindamine võib olla vajalik ka tegevuste puhul, milleks täna puudub loakohustus (nt maaparandussüsteemi hooldustööd). Eelnõu seletuskirja p 2 märgitakse: „Seetõttu on seaduseelnõu kohaselt mõju hindamise kohustusega hõlmatud kõik haldusaktid, millega tegevust lubatakse. (---) Kui selgub, et mõni tegevus, mis võib kahjustada Natura võrgustiku ala, on piisavalt reguleerimata, siis saab ilmnenud puudusest üle tegevusele loakohustuse seadmisega, või kui need eeldavad planeerimist või kogukondlikku kokkulepet mõnes kavas, siis saab Natura hindamise teha asjakohasele kavale, et ka selliste tegevuste mõju saaks hinnatud.“ Leiame, et ei ole aru saada, kes või millal tuvastab selle „ilmnenud puuduse“, ning mis hetkel sellisele tegevusele loakohustus seatakse. Seletuskirjast nähtuvalt on täiesti võimalik, et mingi loakohustuseta tegevuse puhul jääb Natura hindamine läbi viimata, kuna seadusandja ei ole mõistnud, et sellist laadi tegevusel võib olla mõju Natura ala kaitse-eesmärkidele.

Kokkuvõtvalt leiame, et **'kavandatava tegevuse' piiritlemiseks on vajalik täiendav analüüs**, mis võimaldaks selgelt aru saada, millised kehtivas õiguses ja praktikas loastatud või mitteloastatud tegevustest ja seaduse alusel või muul alusel koostatavatest kavades on käsitletavad „kavandatava tegevusena“ Natura hindamise reeglite tähenduses. Ilma sellise selge ja ammendava analüüsita ei ole võimalik lõpuni hinnata eelnõu rakendatavust ega ka selle rakendamise mõjusid.

ETTEPANEKUD:

- 1) Sätestada Natura hindamise normistikus „kavandatava tegevuse“ määratlus;**
- 2) Viia läbi selge ja ammendav analüüs, millistele kehtivas õiguses ja praktikas loastatud või mitteloastatud, ent Natura alasid mõjutada võivatele tegevustele on vajalik loakohustuse seadmine ning kavandada eelnõus vastavad seadusemuudatused.**

2.1.2. Korduva ja jätkuva tegevuse definitsioon

EKO ettepanek defineerida nii KeHJS-s kui LKS-s korduva ja jätkuva tegevuse mõiste on jäänud arvestamata. KLIMI vastuse kohaselt on ettepanekut arvestatud osaliselt ning seletuskirja peatüki 3 punkti 1 on täiendatud, ent õigusnorme ei ole täiendatud.

Toome veelkord ära EKO 30.09.22 arvamuses toodud seisukoha, millega ei ole eelnõu koostamisel kahjuks sisuliselt arvestatud:

Korduva ja jätkuva tegevuse osas on seletuskirjas viidatud Riigikohtu otsusele asjas nr 3-17-1739, kuid eelnõuga ei lahendata kohtuotsuses osundatud probleemi. Nimelt võib olemasolev tegevus põhjustada loodusdirektiivi artikli 6 lõikega 2 keelatud mõjutusi (elupaikade halvenemine ja liikide oluline häirimine) ja seetõttu võib EL õiguse kohaselt olla vajalik sellise tegevuse mõjuhindamine, mis siis, et tegevusele on juba luba antud või

tegevuseks pole luba üldse vaja. Seda probleemi ei saa lahendada, lisades olemasolevasse normi sõnad „korduv“ ja „jätkuv“, vaid mõjude hindamise kohustuse reguleerimisel tuleb arvestada tagantjärgi hindamise eripära. Muu hulgas tuleb arvestada, et vastav tegevus võib toimuda kehtiva loa alusel või ei nõua üldse luba, st puudub loataotlus, ilma milleta ei saa eelnõu regulatsiooni rakendada.

Seega tuleb läbi mõelda, mis juhul ja kuidas tuleb vastav mõjuhindamine algatada ning millise õigusliku otsustusega ja millisel õiguslikul alusel seatakse jätkuvale või korduvale tegevusele tingimusi või see lõpetatakse, kui mõju hindamise tulemusena selgub, et tegevus ei ole kooskõlas loodusdirektiivi artikli 6 lõikega 2.

Samuti oleme selgitanud EKO poolt 10.08.23 seisukohtades korduva ja jätkuva tegevusega seotud probleeme (koos praktiliste näidetega), mida eelnõu praegune sõnastus ei lahenda. Ühe näitena võib tuua ka praktikas tavapärase olukorra, kus kaevandamisloa on antud maavara (nt kruusa, liiva) kaevandamiseks alla 25 ha alal ja KMH-d algatata, ent mõju Natura alale ei ole välistatud. LKS Natura hindamise regulatsioon ei anna meie hinnangul otsustajale selget indikatsiooni, kas sellise kaevandamisloa pikendamist tuleb lugeda kavandatavaks tegevuseks, mille taotlemise menetluses tuleb kaaluda Natura hindamise algatamist (ehkki Natura hindamise kaalumiskohustus sellisel juhul kindlasti on - seda isegi juhul, kui kaevandamisloa taotlemisel Natura alale avalduvat mõju juba hinnati).

Kuna probleemi lahendamine eeldab põhjalikumalt analüüsi ning paljude aspektide läbikaalumist, siis enne sellise analüüsi tegemist ministeeriumi poolt on keeruline ka meie poolt konkreetset sõnastusettepanekut teha.

ETTEPANEK: Leiame jätkuvalt, et korduva ja jätkuva tegevuse puhul on nii KMH menetluses kui Natura hindamise menetlusnõuete kehtestamisel vaja põhjalikumalt analüüsida, mis juhul ja kuidas tuleb sellise tegevuse puhul algatada mõjuhindamine ning sätestada selgelt, kuidas mõjuhindamise tulemustega arvestatakse.

2.2. Natura hindamise menetluse seosed KMH ja KSH menetlusega

Jätkuvalt on ebaselgus selles, kuidas toimub Natura hindamine KMH/KSH menetluse raames. EKO ettepanekut lisada seletuskirja menetlusetappide järjestus on küll arvestatud ning samuti on eelnõud selgemaks muudetud, ent mõned küsimused siiski veel tekivad.

2.2.1. Natura hindamise aruande seos KMH aruandega

KeHJS § 29 lõikele 1 lisatud p 1.1 on jätkuvalt sõnastuses *“peab keskkonnamõju hindamise aruanne sisaldama looduskaitseaduse §-s 69.6 sätestatud Natura asjakohase hindamise aruannet”*. EKO ja PEM ettepanek oli see ümber sõnastada nii, et et KMH aruande raames läbiviidav Natura hindamine peab vastama LKS §-s 69.6 sätestatud nõuetele.

Sõnastus, mille kohaselt peab KMH aruanne sisaldama Natura asjakohase hindamise aruannet, jätab ruumi arusaamale, nagu võimaldaks Natura hindamise nõuet KMH raames täita pelgalt aruandele ühe peatüki lisamisega. Nagu oleme varasemates seisukohtades selgitanud, ei ole selge, kas Natura hindamise menetlus on sel juhul mingi eraldiseisev

menetlus KMH sees või on see siiski osaks KMH menetlusest. Ka KMH aruande üldosades (kokkuvõtte, põhijäreldused, leevendusmeetmed) tuleb ju Natura hindamise temaatikat kajastada ja sellega arvestada.

Samuti ei ole EKO ja PEM hinnangul jätkuvalt selge, kuidas seostub KMH menetluse tulemustega Natura erandi menetlus. Seletuskirja kohaselt algatatakse erandi menetlus vajaduse korral pärast KMH aruande nõuetele vastavaks tunnistamist LKSi § 69.7 kohaselt. Juhime tähelepanu, et KeHJS §-s 24 eelnõu kohaselt muudatusi ei tehta. Mõistame, et kavandatav regulatsioon näeb ette, et erandimenetluse korral peatub tegevusloa menetlus kuni erandimenetluse lõpuni, ent ebaselgeks jääb, millest peab otsustaja lähtuma tegevusloa andmisel pärast erandimenetluse lõppu - sh mil määral ta saab juhinduda KeHJS §-st 24.

ETTEPANEKUD:

- 1) sõnastada KeHJS § 29 lg 1 p 1.1 järgmiselt: peab keskkonnamõju hindamise aruanne vastama LKS §-s 69.6 Natura asjakohase hindamise aruandele sätestatud nõuetele;**
- 2) tuua selgemalt välja, millisel õiguslikul alusel toimub tegevusloa andmise üle otsustamine pärast erandimenetluse lõppu, sh mil määral kohaldub sel juhul KeHJS § 24.**

2.2.2. Natura hindamise kohustuse kohaldumine kaitse-eeskirjadele ja kaitsekorralduskavadele

KeHJS § 33 lg 1 p 4 muudatus on samas sõnastuses nagu eelnõu eelmises versioonis, EKO ettepanekut ei ole arvestatud.

EKO ja PEM ettepanek oli sätestada eelnõus selgelt, kas ja kuidas toimub kaitse-eeskirjades ja kaitsekorralduskavades lubatavate tegevuste mõjude hindamine. Kaitse-eeskirjade ja kaitsekorralduskavade osas tundub eelnõus puuduvat selgus, kas nende menetluses on vaja Natura eelhindamist või mitte. KeA tabelis on märgitud, et seni ei ole Natura hindamise vajadust hinnatud, ent see on EK rikkumismenetluse raames ülevaatamisel.

KLIMi vastus tagasiside tabelis on järgmine: *LKS-s ettenähtud menetlusskeem kohaldub kõigile strateegilistele planeerimisdokumentidele, eraldiseisvat Natura hindamist saab teha ainult detailplaneeringule vastavalt direktiivile 2001/42/EÜ art 3.2.b ja art 3.3, see on ka seaduse muutmise seletuskirja peatüki 3 § 1 punkti 11 seletuses toodud. Kaitse-eeskirjades ja kaitsekorralduskavades lubatavate tegevuste mõju hinnatakse vastavalt LKS-is sätestatud Natura hindamise regulatsioonile või KeHJS-le.*

ETTEPANEK: jääme ettepaneku juurde sätestada eelnõus selgelt, kas ja kuidas toimub kaitse-eeskirjades ja kaitsekorralduskavades lubatavate tegevuste mõjude hindamine.

2.2.3. Natura hindamine KSH menetluse raames - avalikkuse kaasaráäkimisvõimalused

Eelnõus on eelmise versiooniga võrreldes tehtud muudatus - **KeHJS § 45 täiendatakse lõikega 1.1:** „Juhul, kui algatatakse Natura erandi tegemise menetlus vastavalt looduskaitseseaduse §-le 69.7, avalikustatakse Natura asjakohase hindamise aruanne koos erandi menetluse algatamise otsuse eelnõuga looduskaitseseaduse § 69.6 lõikes 2.2 ja §-s 69.8 sätestatud korras.“

Sõnastusest ei ole aru saada, kas selline Natura hindamise aruande eraldiseisev avalikustamine on osa KSH menetlusest ja kas sellele laienevad KSH aruande avalikustamise nõuded. KeHJS § 45 lõikele 1 lisatava punkti 1.1 kohaselt on Natura asjakohase hindamise aruanne ja Natura erandi tegemise aruanne on osaks KSH aruandest. Kuna Natura asjakohase hindamise aruanne ja Natura erandi tegemise aruanne valmivad eri ajahetkedel, ei ole selge, millises faasis avalikustatakse KSH aruanne tervikuna, st kumba nimetatud Natura hindamise aruannetest KSH avalikustamise hetkel hõlmab.

Kui lõikega 1.1 on mõeldud mingit KSH aruande tervikuna avalikustamisest eraldiseisvat avalikustamist, võib see kaasa tuua selle, et KSH aruande Natura hindamise osas on kaasaráäkimisvõimalused ikkagi väiksemad (nt ei ole Natura hindamise menetlustes avaliku arutelu korraldamise nõuet). See ei oleks kooskõlas KSH direktiivi nõuetega.

ETTEPANEK: teeme ettepaneku KSH aruande ja Natura hindamise aruannete omavahelist seost eelnõus täpsustada.

2.2.5. KMH/KSH menetluse lõpetamise võimalus seadusemuudatuste jõustumisel

KeHJS § 56 täiendatakse lõikega 17, mis annab võimaluse lõpetada KMH/KSH menetlus, kui uue seaduse järgi saaks läbi viia ainult Natura hindamise LKS kohaselt.

Leiame, et menetluse lõpetamine ei ole õigustatud igas menetlusfaasis, kuna sõltuvalt senisest menetluskäigust võib avalikkusel olla õigustatud ootus, et menetlus jätkub KeHJS reeglite kohaselt. Nt kui KMH programm on nõuetele vastavaks tunnistatud ning menetlus KeHJS järgi lõpetatakse, siis kas edasises menetluses ei tule enam KMH programmist lähtuda? Praktikas võib juhtuda, et KMH programmi avalikustamise faasis on lubatud, et mingid küsimused lahendatakse aruande etapis jmt.

ETTEPANEK: sätestada, et KMH/KSH menetluse võib lõpetada ning Natura hindamise menetlusele üle minna menetlustes, milles ei ole veel KMH aruannet koostatud või milles KMH programmi nõuetele vastavaks tunnistamisest on möödunud vähem kui üks aasta.

2.3. Nõuded ekspertidele ja hindamisele

2.3.1. Eksperti kaasamine eelhindamisse

LKS § 69.2 ja § 69.3 sõnastus koos kavandatavate muudatustega on eelnõus järgmine:

§ 69². Natura asjakohase hindamise vajadus ja otsustaja

(1) *Natura asjakohase hindamise vajadust hindab otsustaja. Otsustaja on haldusorgan, kelle pädevuses on kavandatava tegevuse lubamine, või strateegilise planeerimisdokumendi koostamise algataja või juhul, kui strateegilise planeerimisdokumendi koostamise algataja ja korraldaja ei kattu, koostamise korraldaja pärast koostamise algatamist.*

(2) *Otsustaja annab eelhinnangu Natura asjakohase hindamise vajaduse kohta käesoleva seaduse §-s 69.3 sätestatud korras, välja arvatud, kui mõju Natura 2000 võrgustiku alale on objektiivsete asjaolude tõttu ilmselgelt välistatud.*

§ 69³. Natura eelhinnang

(1) *Eelhinnangu andmisel lähtub otsustaja järgmisest teabest:*

1) *tõenäoliselt mõjutatavat Natura 2000 võrgustiku ala iseloomustavad andmed (sealhulgas kaitse-eesmärgid);*

2) *kas kavandatav tegevus on seotud kaitsekorraldusega;*

3) *kavandatavat tegevust iseloomustavad andmed;*

4) *kavandatava tegevuse vastavus kehtivatele planeeringutele;*

5) *teised teadaolevad olulise mõjuga tegevused seoses asjakohase Natura 2000 võrgustiku alaga;*

6) *eeldatavalt ebasoodsat mõju avaldavad tegevused või asjaolud, seejuures eraldi või koos muude tegevustega;*

7) *mõju kõigile tõenäoliselt otseselt või kaudselt mõjutatavatele Natura 2000 võrgustiku aladele, võttes arvesse nende kaitse-eesmärke;*

8) *põhjendatud juhul muu asjakohane teave.*

Näeme tungivat vajadust kehtestada Natura hindamise eksperti kaasamise nõue eelhindamise puhul olukordades, kus tegevus võib mõjutada ebasoodsas seisundis liike või elupaiku. "Võib mõjutada" hõlmab olukordi, kus ei ole selge, kas ja milline mõju avalduda võib. Määramatuse olukorras ei saa otsustaja, kellel puuduvad ekspertteadmised, garanteerida otsuse õigsust ning seega vastavust Loodusdirektiivi nõuetele. Nõue on oluline, arvestades eelhindamist läbi viivate otsustajate laia ringi (sh kohalike omavalitsuste ametnikud, erinevad riigiametid, sh ametid, mille spetsiifika ei eelda looduskaitseeriteadmisi). Kui Natura hindamisest loobutakse, peab olema otsustaja veendunud, et tegevus ei mõjuta ebasoodsalt Natura ala terviklikkust. „Veendunud” saab olla siis, kui parimatest teadussaavutustest lähtuvalt on kõrvaldatud igasugune teaduslikult põhjendatud kahtlus mõju osas (Waddenzee kohtuasi (C-127/02)). Sarnane veendumus, nagu Natura hindamise puhul, kohaldub ka eelhindamisele, kuna viimasest sõltub edasine tegevuse käik, mis vale otsuse puhul võib viia väärtuste kahjustumiseni.

Eelhindamise negatiivne otsus (järeldatakse, et mõjud puuduvad, antakse tegevusluba) ei saa tugineda vaid haldusmenetluslikele teadmistele või olla kujundatud juhuslikult leitavate materjalide põhjal. See peab olema ekspertteadmisel tuginev otsus, sest eriteadmisteta inimene ei suuda suure tõenäosusega õigesti mingile liigile või elupaigale avalduvaid potentsiaalseid mõjusid või riske hinnata. Eelhinnangu nõuded eeldavad mh, et tehakse selgeks mõju Natura võrgustiku aladele, võttes arvesse nende kaitse-eesmärke; selgitatakse välja teised teadaolevad olulise mõjuga tegevused seoses asjakohase Natura võrgustiku alaga jm. Selline analüüs eeldab selgelt ekspertteadmist ning ei saa olla advevaatse

tulemusega ja jõukohane isikule, kellel vastavad eriteadmised puuduvad.

Eriti oluline on ekspertide kaasamine eelhindamisse olukorras, kus mõju võib puudutada ohustatud liike ja ebasoodsas seisundis elupaiku.

ETTEPANEK: Lisada eelnõu §-le 69.2 lõige 3: “Kui kavandatav tegevus võib mõjutada Natura 2000 võrgustiku alal kaitstavaid ohustatud liike või ebasoodsas seisundis elupaiku, kaasab otsustaja eelhindamisse Natura hindamise eksperdi.”

2.3.2. Natura hindamise ekspert

LKS § 69.5 lg 1 ja 2 sõnastus kehtivas LKS-s on järgmine:

§ 69⁵. Natura hindamise ekspert

(1) Ekspert käesoleva peatüki tähenduses on eriteadmistega isik, kellel on Natura 2000 võrgustiku ala kaitstava liigi või elupaigatüübi uurimisel või nendele avalduva mõju hindamisel pikaajalised kogemused ning kes tunneb Natura hindamise menetluse põhimõtteid.

*(2) Eksperdiks võib põhjendatud juhul määrata **otsustaja teenistuja või töötaja**, kes vastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud nõuetele. Ekspert ei tohi samaaegselt täita otsustaja muid ülesandeid, mis on vajalikud tegevuse lubamise otsustamisel või strateegilise planeerimisdokumendi kehtestamisel.*

Eksperti sõltumatuse tagamise tarvidusest lähtuv lahendus, kus Natura hindamise eksperdina tegutsevale otsustaja teenistujale või töötajale on seatud nõue, et ta ei tohi samaaegselt täita otsustaja muid ülesandeid, mis on vajalikud tegevuse lubamise otsustamisel või strateegilise planeerimisdokumendi kehtestamisel, on osaline. See aitab küll eksperdil endal mitte sattuda nõu sisemisse huvide konflikti, kuid ei aita paraku vältida otsustaja poolt otseselt või kaudselt antavaid asutusesiseseid otsuseid või kaudseid suuniseid, mis võivad mõjutada eksperti hinnangut. See ei välista, et mõni KeA töötaja või ametnik, kes on ühtlasi hea liigikaitseexpert vmt, tegutseb eksperti rollis eraõiguslikult, st asutuseväliselt.

ETTEPANEK: tunnistada LKS § 69.5 lg 2 kehtetuks.

2.3.3. Eksperti roll Natura erandi tegemise menetluses

Leiame, et eksperti roll Natura erandi tegemise menetluses on LKS-s kas ebaselgelt sõnastatud või on eksperdile pandud ülesandeid, mida tegelikult peab täitma otsustaja.

§ 69⁷. Natura erandi tegemise menetlus

(4) Ekspert koostab Natura erandi tegemise aruande, mis peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

1) ala kaitstavate liikide ja elupaikade kirjeldus, millele avaldub tõenäoliselt ebasoodne mõju;

2) ebasoodsa mõju kirjeldus ja ulatus;

3) realistlike lisaalternatiivide analüüs ja alternatiivide puudumise põhjendus;

4) avalikkuse jaoks esmatähtsad ja erakordselt tungivad põhjused, sealhulgas sotsiaalsed või majanduslikku laadi põhjused, mis kaaluvad üles Natura 2000 võrgustiku ala terviklikkuse säilimise;

5) hüvitusmeetmete kirjeldus, ja hinnang nende rakendamise tõhususele ja vajadusel järeelseire tingimused.

§ 69.7 lg 4 p 4 sõnastusest võib välja lugeda, nagu eeldataks, et ekspert ise töötab välja põhjendused avalikkuse jaoks esmatähtsate ja erakordselt tungivate põhjuste kohta, sh selle kohta, et need põhjused kaaluvad üles Natura 2000 võrgustiku ala terviklikkuse säilimise.

Eksperdilt ei saa kindlasti eeldada riigi/otsustaja rolli võtmist tegevuse erandliku vajaduse põhjendamisel, st ta peab jääma siin kitsalt looduskeskkonnale avalduvate mõjude analüüsijaks ja meetmete väljatöötajaks. Eksperti pädevus on sõnastatud § 69.5 lõikes 1: *"Ekspert käesoleva peatüki tähenduses on eriteadmistega isik, kellel on Natura 2000 võrgustiku ala kaitstava liigi või elupaigatüübi uurimisel või nendele avalduva mõju hindamisel pikaajalised kogemused ning kes tunneb Natura hindamise menetluse põhimõtteid."*

Antud juhul aga eeldatakse, et ekspert võtab sisuliselt üle otsustaja kaalutusõiguse sisustamise. Sellise lahendusega ei saa nõustuda. Lisaks võib rollide segunemine (peab selgitama alternatiivsete lahenduste puudumist, avalikkuse jaoks tungivaid põhjuseid jm) mõjutada ka eksperttööd.

ETTEPANEK: sõnastada LKS § 69.7 lg 4 p 4 selliselt, et ekspert ei anna hinnangut, kas võimalikud põhjused tegevuse elluviimiseks on avalikkuse jaoks esmatähtsad ja erakordselt tungivad ning kas need kaaluvad üles Natura 2000 võrgustiku ala terviklikkuse säilimise.

2.4. Natura erandi tegemise menetlus

Leiame, et Natura erandi tegemise menetlus LKS-s on üles ehitatud selliselt, et selle tulemuseks ei pruugi olla nõuetekohane kaalutusotsus.

LKS § 69.7 lg 1 kohaselt, kui Natura asjakohase hindamise aruandest selgub, et kavandatava tegevusega või strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneb eeldatavalt ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala terviklikkusele, **võib otsustaja taotleja ettepaneku alusel ja alternatiivsete lahenduste puudumise korral ning avalikkuse jaoks esmatähtsate ja erakordselt tungivate põhjuste olemasolul** algatada Natura erandi tegemise menetluse. See lähenemine jääb arusaamatuks, kuna ilmselgelt ei saa erandi tegemise alused olla selged juba erandi tegemise algatamise menetluse alustamise ajaks.

LKS § 69.7 lg 4 p 4 kohaselt oodatakse, et need põhjused ja kaalutlused oleksid toodud välja Natura erandi tegemise aruandes, mille koostab ekspert. See lähenemine ei ole kohane, kuna paneb ekspordile ülesande, mida peab tegelikult täitma otsustaja (vt EKO ja PEM seisukohtade p 2.3.3).

ETTEPANEK: sõnastada sätted selliselt, et oleks selge, et enne Natura erandi menetluse lõppemist ei ole antud lõplikku hinnangut, kas võimalikud põhjused kavandatava tegevuse elluviimise jaoks on avalikkuse jaoks esmatähtsad ja erakordselt tungivad.

2.5. Avalikustamine ja kaasamine

Tunnustame muudatusi eelnõus, millega on arvestatud EKO ettepanekuid avalikustamise lisaetappide kohta ning sätestatud miinimumnõuded avalikustamise tähtaegadele. Siiski on eelnõus veel ebaselgusi, mille tõttu ei saa kaasamise regulatsiooni piisavaks lugeda.

2.5.1. Eelhinnangu avalikustamise reeglid

LKS § 69.3 on täiendatud lõikega 6, mis näeb ette eelhinnangu avalikustamise. Probleemne on aga sätte sõnastus, mis näeb ette, et eelhinnang avalikustatakse koos tegevust lubava dokumendi eelnõuga (LKS § 69.8 sätestatud korras), ning avaliku väljapaneku tähtaeg on vähemalt 14 päeva.

Jätkuvalt on tegevuslube või dokumente, mille puhul tegevust lubava dokumendi eelnõud ei avalikustata, st selleks ei ole eriseaduses menetlusreegleid ette nähtud - nt maaparandussüsteemi ehitusluba, metsateatis.

Vt konkreetseid sõnastusettepanekuid LKS § 69.8 osas allpool (seisukohtade p 2.5.2).

2.5.2. Natura hindamise ja loa või kava menetluse sätete kohaldamine

Eelnõus kavandatud muudatuste järel kehtiks LKS § 69.8 järgmises sõnastuses:

§ 69⁸. Menetlusosaliste ja avalikkuse kaasamine

(1) Natura asjakohase hindamise ja Natura erandi tegemise aruande eelnõudega võimaldatakse menetlusosalisel ja avalikkusel tutvuda ning nende kohta ettepanekuid ja vastuväiteid esitada vähemalt käesoleva seaduse § 69.6 lõikes 2.2 või § 69.7 lõikes 5.1 sätestatud korras või samas ulatuses ja korras, mida kohaldatakse kavandatud tegevuseks vajaliku loa või selle elluviimiseks vajaliku muu dokumendi taotlusega või strateegilise planeerimisdokumendiga tutvumisele või nende kohta ettepanekute või vastuväidete esitamisele.

(4) Igaühel on õigus esitada otsustajale Natura asjakohase hindamise ja Natura erandi menetluse tulemuste hindamist puudutavate dokumentide kohta ettepanekuid või vastuväiteid avaliku väljapaneku kestel või otsustaja määratud muu tähtaja jooksul ja saada neile põhjendatud vastuseid.

Leiame, et nendest sätetest ei ole selge, kuidas avalikkust erinevate tegevustega seotud menetlustes Natura hindamisse kaasatakse.

§ 69.8 lg 1 näeb esmalt ette, et aruannete eelnõudega saab tutvuda vähemalt § 69.6 lg 2.2 või § 69.7 lg 5.1 sätestatud korras, ent mõlemad sätted - vastavalt Natura asjakohase hindamise aruande (§ 69.6 lg 2.2) või Natura erandi tegemise aruande (§ 69.7 lg 5.1) viitavad avalikustamise korra osas tagasi LKS § 69.8 sätestatud korrale, va avaliku väljapaneku tähtaeg.

LKS § 69.6 lg 2.2: *Natura asjakohase hindamise aruande eelnõu avalikustatakse käesoleva seaduse §-s 69.8 sätestatud korras. Avaliku väljapaneku tähtaeg on vähemalt 21 päeva.*

LKS § 69.7 lg 5.1: *Natura erandi tegemise aruande eelnõu avalikustatakse käesoleva seaduse §-s 69.8 sätestatud korras. Avaliku väljapaneku tähtaeg on vähemalt 21 päeva. Otsustaja edastab avalikustamisel Natura erandi tegemise aruande asjaomastele asutustele arvamuse esitamiseks.*

Selline ringviiteline lahendus ei ole kuidagi õigusselguse põhimõttega kooskõlas. Kui § 69.8 lõikes 1 soovitakse viidata üksnes aruannete eelnõude avaliku väljapaneku tähtajale, siis oleks mõistlik teha see kordusviide eraldi lõikes vm.

Teiseks annab LKS § 68.8 lg 1 aga alternatiivselt võimaluse kasutada avalikkuse kaasamiseks muud korda: *või samas ulatuses ja korras, mida kohaldatakse kavandatud tegevuseks vajaliku loa või selle elluviimiseks vajaliku muu dokumendi taotlusega või strateegilise planeerimisdokumendiga tutvumisele või nende kohta ettepanekute või vastuväidete esitamisele.* Sättest ei ilmne, millistel juhtudel tuleb kohaldada LKS Natura hindamise menetlusnõudeid ja millistel juhtudel võib kohaldada muude menetluste nõudeid. Näiteks võimaldaks see sõnastus maaparandussüsteemi ehitusloa menetluse viia läbi nii LKS-s sätestatud põhjalikumate menetlusnõuete kohaselt kui ehitusloa menetlusnõuete kohaselt (viimasel juhul tekib mõistagi küsimus, kus avaldada teated, mis peaks olema avalike väljapanekute pikkus jne).

Eelnõu seletuskirja sõnastus on seejuures oluliselt täpsem (vt allajoonitud lauseosi): *„Avalikustamisel tuleb lähtuda vähemalt konkreetse avalikustamise paragrahvides sätestatud tähtajast või valdkonna eriseadusega LKS § 69.3 lõikes 6 sätestatud erandi korral lühemast tähtajast või juhul kui on võimalik avalikustamine viia läbi koos loa või strateegilise planeerimisdokumendi eelnõuga, siis samas ulatuses ja korras, mida kohandatakse tegevuse lubamiseks vajamineva loa või muu dokumendi või strateegilise planeerimisdokumendi menetluses, kui see tähtaeg on pikem.“*

LKS § 69.8 lg 4 jätab ebaselgeks, mis juhtudel võib otsustaja anda „muu tähtaja“ ettepanekute või vastuväidete esitamiseks. Sätte sõnastus on mitmeti mõistetav ja seda on võimalik tõlgendada nii, et otsustaja võib avaliku väljapaneku ASEMEL anda mingi muu tähtaja.

Lisaks teeme ettepaneku, et juhul, kui mingite valdkondlike tegevuste menetluses (nt metsateatise menetluses) kohaldatakse lühemaid tähtaegu, kehtestatakse need LKS-s erisättena. Vastasel korral võidakse eriseadustes kehtestada erinevaid menetlustähtaegu, mis ei pruugi olla põhjendatud ja mis ei võimalda saada ülevaadet, millised nõuded Natura hindamisele üleüldse kehtivad. Valdkondlikku seadusesse saab sel juhul jätta üksnes viite, et Natura hindamise korral kohalduvad LKS sätted vmt.

Juhime ka tähelepanu, et jätkuvalt on lahendamata juba EKO 30.09.22 seisukohtades välja toodud probleem, et LKS-s ei reguleerita Natura eelhinnangute ega hindamise aruannete ja muude materjalide kättesaadavust. LKS § 69.8 lõikes 2 on kehtestatud üksnes kohustus teadete avaldamiseks, ent ei ole sätestatud, mil viisil peavad materjalid kättesaadavad olema. KeÜS § 28 lg 5 kohaselt peavad asjas tähtsust omavad materjalid olema avalikkusele lihtsalt juurdepääsetavad internetis või muul viisil. Eelnõus on reguleerimata hindamisaruannete ja nende aluseks oleva materjalide kättesaadavus.

Seonduvalt on lahendamata teadaolev praktiline probleem, et LKS § 53 lg 1 keelab avalikustada massiteabevahendites I ja II kaitsekategooria liigi isendi täpse elupaiga asukoha, kuid Natura hindamistes sisaldub sageli vastav teave. Näiteks on PTA 2024. a jaanuaris keeldunud avalikustamast EKO ekspertidele Natura eelhinnangut koos hinnanguga kaitstavate liikide kohta - selline lahendus muudab võimatuks Natura hindamise menetluses osalemise.

ETTEPANEK:

- 1) sõnastada LKS § 69.8 lg 1 ja 4 järgmiselt ning täiendada seda paragrahvi materjalide kättesaadavuse nõude ning metsateatiste menetluse erisusega:

(1) Otsustaja korraldab Natura asjakohase hindamise algatamise (eelhinnangu) otsuse eelnõu, Natura asjakohase hindamise ja Natura erandi tegemise aruannete eelnõude avaliku väljapaneku, mille ajal võimaldatakse menetlusosalisel ja avalikkusel tutvuda ning nende kohta ettepanekuid ja vastuväiteid esitada. Avaliku väljapaneku kestus on eelhinnangu otsuse eelnõu puhul vähemalt 14 päeva, aruannete eelnõude puhul vähemalt 21 päeva.

(---)

(3.1) Metsateatise menetluses on eelhinnangu otsuse eelnõu avaliku väljapaneku kestus vähemalt 10 päeva ning käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teated avaldatakse metsaregistris.

(3.2) Otsustaja avalikustab Natura eelhinnangu otsuse eelnõu, Natura asjakohase hindamise ja Natura erandi tegemise aruannete eelnõud muu hulgas oma või muul veebilehel lihtsalt kättesaadaval ja leitaval viisil, tagades avalikkusele nende dokumentidega tutvumise võimaluse vähemalt avaliku väljapaneku lõpuni.

(4) Igaühel on õigus esitada otsustajale Natura asjakohase hindamise ja Natura erandi menetluse tulemuste hindamist puudutavate dokumentide kohta ettepanekuid või vastuväiteid avaliku väljapaneku kestel ja saada neile põhjendatud vastuseid.

- 2) luua Natura hindamiste ja nende käigus loodavate dokumentide jaoks analoogne register, nagu on loodud KMH menetluste jaoks (https://kotkas.envir.ee/kmh/kmh_index?tab=KMH&represented_id=).

2.5.3. Avalikustamine ja kaasamine metsateatise menetluses

Eelnõu kohaselt **metsaseaduse § 41 täiendatakse lõikega 7.1** järgmises sõnastuses:

„(7.1) Metsateatise menetluses avaldatakse looduskaitseseaduse § 69.8 lõikes 2 nimetatud Natura hindamise teated metsaregistris. Metsateatise eelnõu ja eelhinnangu, mille kohaselt ei ole Natura asjakohane hindamine vajalik või põhjendus, miks eelhinnang on jäetud looduskaitseseaduse § 69.3 lõikes 4 nimetatud juhul andmata, avaliku väljapaneku tähtaeg on 7 päeva.“

Nagu eelpool märgitud, on EKO ja PEM seisukohal, et erandid Natura hindamise menetluse tähtaegade osas tuleks kehtestada Natura hindamise menetlusnõuete juures (vt sõnastusettepanekut eespool p 2.5.2 all).

Lisaks juhime tähelepanu, et kehtiv metsaseadus ei näe sõnaselget kohustust metsateatise eelnõu avalikustamiseks metsaregistris. Ka eelnõus kavandatud MS täiendus näeb ette küll teadete avaldamise metsaregistris, ent metsateatise eelnõu avalikustamise osas jääb ebamääraseks.

ETTEPANEK: Sõnastada lõike 7.1 esimene lause järgmiselt: “Juhul, kui metsateatis on esitatud rohevõrgustiku alale või asustusüksuse lähedal asuvas metsas (kõrgendatud avaliku huviga alale) või kavandatava raie mõju Natura alale või kaitsealusele liigile ei

ole välistatud, korraldab otsustaja metsateatise eelnõu avaliku väljapaneku, mis kestab vähemalt 10 päeva. Metsateatise eelnõu avalikustatakse metsaregistris.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Maia-Liisa Anton

Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator